

SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİ 1946 - 1961

1947' ABD'li Bernard Baruch

"Soğuk Savaş" deyimini ilk kez 1947'de ABD'li **Bernard Baruch** kullanmıştır.

Berlin Buhranı 1948

- Sovyetler Birliği'nin 1948-1949 arası 11 ay Berlin'i kontrol altına almak ve Batı ittifakına gözdağı vermek için şehirdeki her türlü karayolu ve demiryolu bağlantısını kesme işlemine giriştiği olaydır.
- II. Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya'nın tümünde yapıldığı gibi Berlin şehri de dört işgal bölgesine ayrılmıştı.
- SSCB'nin kendi işgal bölgesinden Batılı devletleri çıkarmak istemesi Almanya'nın birleşmesini önlemiş, iki taraf arasında anlaşma bir türlü sağlanamamıştır.
- Bunun üzerine ABD, İngiltere ve Fransa kendi işgal bölgelerinde Federal Alman Cumhuriyeti'ni, SSCB ise kendi işgal bölgesinde Demokratik Alman Cumhuriyeti'ni kurmuştur.

Batı Bloku (ABD – Kapitalizm)

- ✓ TRUMAN DOKTRİNİ
- ✓ MARSHALL PLANI
- ✓ NATO
(Kuzey Atlantik Savunma Paketi)
- ✓ EISENHOWER DOKTRİNİ

Truman Doktrini 12 Mart 1947

- Başkan Truman, 12 Mart 1947'de Kongre'de kendi adıyla anılacak bu doktrini açıkladı.
- Truman'a göre ABD, komünizm ile silahlı mücadele veren ve Sovyet komünizmi altındaki ülkelerin baskısı altında bulunan devletlere mali ve askeri yardım yapmalıydı (Burada kastedilen ülkeler Yunanistan ve Türkiye'dir).
- Bu amaçla Kongre'den 400 milyon dolar kullanma izni istedi.
- Kongre'nin 22 Mayıs'ta bu isteğini kabul etmesi üzerine Türkiye'ye 100 milyon, Yunanistan'a ise 300 milyon dolar yardım yapıldı.

Marshall Planı 11 Eylül 1947

- II. Dünya Savaşı sonrasında 1947 yılında önerilen ve 1948-1951 yılları arasında yürürlüğe konmuş ABD kaynaklı, antikomünist hedefleri olan bir ekonomik yardım paketidir. 16 ülke, bu plan uyarınca ABD'den ekonomik kalkınma yardımı almıştır.
- 1948–1952 yılları arasında Marshall yardım planı çerçevesinde Türkiye'ye de toplam 352 milyon dolar para yardımı yapıldı.

Yalnızlık; bakışlardan kurtulmanın tatlı rahatlığı.

Milan Kundera

NATO'nun Kuruluşu 4 Nisan 1949

- NATO, Soğuk Savaş Dönemi'nde SSCB'ye karşı kurulan geniş kapsamlı bir savunma ittifakıdır.
- ABD, İngiltere, Fransa, Belçika, Hollanda, Lüksemburg, Norveç, Danimarka, İzlanda, Portekiz, İtalya ve Kanada'nın katılımıyla 4 Nisan 1949'da kuruldu.
- NATO'nun oluşturulmasının ana fikri SSCB yayılmasına ve tehdidine karşı etkili bir set kurmaktır.
- NATO yapılanması sonucunda SSCB öncülüğünde oluşan Doğu Bloku'na karşı Batı Bloku oluşturuldu.

Eisenhower Doktrini 5 Ocak 1957

- Dwight Eisenhower, 1954 yılında "Barış için Atom" programını başlattı ve 5 Ocak 1957'de, ünlü Eisenhower Doktrini'ni açıkladı.
- Bu doktrin ile Orta Doğu ülkelerine askerî ve ekonomik yardımda bulunulması planlanmaktaydı. Yardımın amacı, Orta Doğu'da komünizmin yayılmasını önlemektir.

Doğu Bloku (SSCB – Komünizm)

- ✓ VARŞOVA PAKTI
- ✓ MOLOTOV PLANI
- ✓ DEMİR PERDE ÜLKELERİ
- ✓ COMINFORM
- ✓ COMECON

Varşova Paktı 14 Mayıs 1955

- Nato'ya karşı Varşova'da, sekiz sosyalist ülkenin imzaladığı "Dostluk, İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Antlaşması" ile kurulan askeri ve siyasi birlik. Antlaşmayı imzalayan ülkeler Arnavutluk, Bulgaristan, Çekoslovakya, Doğu Almanya, Macaristan, Polonya, Romanya ve SSCB'di.

Molotov Planı 1947

SSCB tarafından ABD'nin Marshall Planı'na karşı oluşturulan, Demir Perde ülkelerine yapılan ekonomik yardım ve kalkınma planıdır.

Demir Perde Ülkeleri 1947

- Demir Perde tanımı ilk olarak İngiliz Devlet adamı Winston Churchill tarafından 5 Mart 1946 tarihinde Fulton'da bir konferansta dile getirilmişti.
- Doğu Bloku, Sovyet Bloku ya da Demir Perde, Soğuk Savaş döneminde Sovyetler Birliği ve onun Doğu ve Merkez Avrupa'daki müttefiklerini tanımlamak üzere kullanılmış olan bir terimdir.
- 1947'de, başta Polonya, Romanya, Bulgaristan, Macaristan ve Doğu Almanya olmak üzere komünist rejim altına giren birçok ülke Moskova'dan yönetilen bir blok haline gelmiş bulunuyordu.
- Demir Perde'nin iki tarafındaki devletler kendi uluslararası ekonomik ve askeri ittifaklarını geliştirmiştir.

Boş konuşan insan çana benzer, içi boş olduğu için çok ses çıkarır!

Orhan Veli Kanık

Bu çerçevede;✓ **Doğuda SSCB liderliğinde**

*Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma
Konseyi*

Varşova Paktı (COMECON)

✓ **Batıda ise ABD liderliğinde**

*Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü
(NATO)*

*Avrupa Topluluğu (Bugünkü AB)
kuruldu.*

**Yugoslavya Comecon'dan
atılan ilk ülke**

- ✓ Yugoslavya, Nazi işgaline karşı Yugoslav halklarının silahlı direnişini örgütlemiş olan Tito yönetiminde 1948'den sonra Sovyetler Birliği'ne karşı çıkmış ve COMİNFÖRM'dan atılan ilk ülkedir.

COMİNFÖRM / Siyasi kuruluş

5 Ekim 1947 / 17 Nisan 1956

- Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin ve Doğu Avrupa ülkelerinin, 5 Ekim 1947'de "Amerikan emperyalizminin bir aleti" olarak tanımladığı Marshall Planı'na karşıt bir girişim olarak; SSCB, Polonya, Bulgaristan, Çekoslovakya, Romanya, Macaristan, Yugoslavya, Fransa, İtalya komünist partileri liderlerini bir araya getiren Cominform'u kurmuştur.

**COMECON / Karşılıklı Ekonomik
Yardımlaşma Konseyi**

25 Ocak 1949 / 28 Haziran 1991

- Sosyalist ülkeler arasında ekonomik iş birliği ve dayanışma amacıyla 5-8 Ocak 1949'da Moskova'da yapılan görüşmelerden sonra 25 Ocak 1949'da kuruldu.
- COMECON olarak adlandırılan uluslararası örgütün merkezi Moskova'dadır.

**Arnavutluk → Enver Hoca /
Komünist idare**

Arnavutluk'ta Enver Hoca önderliğindeki Millî Kurtuluş Cephesi 29 Kasım 1944'te iktidara gelerek komünist idareyi kurmuştur.

Macaristan → İmre Nagi

Macaristan'da İmre Nagi ayaklandıysa da Sovyetler müdahale ederek burayı kontrol altına aldı.

Küba Devrimi

26 Tem 1953 – 1 Ocak 1959

- Küba devrimi, 26 Temmuz Hareketi'yle birlikte kovulan Fulgencio Batista rejimi yerine Fidel Castro önderliğinde yeni bir Küba hükümeti kurulmasıdır.
- Moncada Kışlası İsyanı'yla başlar, Batista'nın kovulması ve Santa Clara, Santiago de Cuba şehirlerinin Fidel Castro, Che Guevara, Raul Castro liderliğindeki isyancılar tarafından ele geçirilmesiyle son bulur.

Alexander Dubček / Prag Baharı

- ❑ Slovak asıllı Çekoslovak devlet adamıdır Çekoslovakya Komünist Partisi birinci sekreterliği sırasında uyguladığı reform programıdır.

“Prag Baharı” denilen olaylar başladı.

- ❑ “*Milli Komünizm*”, “*İnsancıl Komünizm*” gibi liberal sayılabilecek hareketler **Sovyetlerin 1968 Ağustosunu işgali** ile sona ermiştir.

Bandung Konferansı
18 – 24 Nisan 1955

- ❑ 18-24 Nisan 1955 tarihlerinde Endonezya'nın Bandung kentinde toplanan ve Bağlantısızlar Hareketi'nin temellerinin atıldığı toplantı. Endonezya, Pakistan, Hindistan, Seylan (Sri Lanka) ve Birmanya'nın düzenlediği toplantıya o zamanki dünya nüfusunun yarısından fazlasını oluşturan 20 Asya ve Afrika ülkesi katılmıştı.
- ❑ Konferansı düzenleyen ülkeler, Batılı devletlerin Asya'ya ilişkin aldıkları kararlarda kendilerine danışılmamasından duydukları rahatsızlığı dile getirdiler.
- ❑ Tartışmalar temel olarak Sovyetler Birliği'nin Doğu Avrupa ve Orta Asya'daki tutumunun Batılı devletlerin sömürgeciliği ile eş biçimde eleştirilip eleştirilmemesinde yoğunlaştı.
- ❑ Sonunda "tüm görünümleri ile sömürgeciliğin" mahkûm edilmesi üzerinde uzlaşıldı.
- ❑ Birleşmiş Milletler Bildirisi'ndeki ilkelerle Hindistan Başbakanı Nehru'nu beş ilkesini kapsayan on maddelik bir "Dünya barış ve işbirliğini geliştirme bildirisi" oybirliği ile kabul edildi.
- ❑ Konferansa katılan Türkiye'nin toplantılar boyunca izlediği Batı yanlısı tutum, bağlantısızlık politikası izleyen diğer üçüncü dünya ülkeleri ile ilişkilerinin soğumasına neden oldu.

Bağlantısızlar Hareketi 1961

- ❑ Bu hareketin ortaya çıkmasında etkili olan devletler Kore Savaşı sürecinde bağımsızlıklarını kazanan Hindistan, Yugoslavya ve Mısır'dır.
- ❑ Öte yandan Bağlantısızlık Hareketi'nin başlangıç noktası ise 1955 Nisanında Endonezya'nın Bandung şehrinde toplanan Asya-Afrika (Bandung) Konferansı'dır.
- ❑ Bağlantısızlık hiçbir bloka veya askerî ittifaka bağlı olmama hareketidir.
- ❑ Bu hareketin ilk teşkilatlanması 1961 yılında Yugoslavya lideri Tito ile Mısır Devlet Başkanı Nâsır'ın girişimleri ile olmuştur.
- ❑ Bu iki liderin girişimi ile, Eylül 1961'de Belgrad'ta 25 tarafsız ülkenin katılımıyla bir konferans toplanmış, bu konferanstan 25 maddelik bir deklarasyon ile ABD ve Sovyet Rusya'ya bir barış çağrısı çıkmıştır.

İSRAİL'İN KURULMASI VE
ARAP-İSRAİL SAVAŞLARI
(FİLİSTİN SORUNU)

Siyonizm Hareketi

- ❑ Yahudilerin Filistin'de bir anavatana sahip olma faaliyetleri, yani Siyonizm Hareketi, Budapeşteli Yahudi gazeteci Dr. Herzl, 1897'de Dünya Siyonist Teşkilâtı'nı kurmuş; Avrupa ve Amerika'daki nüfuzlu ve zengin Yahudiler, büyük devletler nezdinde teşebbüslerde bulunarak Filistin'de bir Yahudi devleti kurmak için çalışmışlardır.

Ne düşündüğümüz, ne olduğumuzdur.

Gautama Buddha

Theodor Herzl 1896 Yahudi Devleti

- ✓ Theodor Herzl'in 1896'da yayınladığı "Yahudi Devleti" adlı eseriyle hızlanmıştır.

Balfour Deklarasyonu 2 Kasım 1917

- ✓ İsrail Devleti'nin kurulmasında Balfour Deklarasyonu oldukça önemli bir paya sahiptir.
- ✓ İngiltere Dışişleri Bakanı Lord Arthur Balfour, 2 Kasım 1917'de uluslar arası Siyonist hareketin liderlerinden olan Lord Rothschild'e bir mektup göndererek, Filistin topraklarında bir "Yahudi Devleti" kurulması konusunda İngiliz hükûmetinin destek vereceğini bildirmiştir.

- ✓ Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 27 Kasım 1947'de, Filistin Komisyonu'nun çoğunluk teklifini benimsemiş ve Filistin'in Araplarla Yahudiler arasında taksimine karar verilmiştir.

David Ben Gurion → 14 Mayıs 1948**İsrail Devleti'nin kuruluşu**

David Ben Gurion başkanlığında 14 Mayıs 1948 günü Tel-Aviv'de toplanan Yahudi Millî Konseyi İsrail Devleti'nin kuruluşunu ilan etmiştir.

İnsanları aldatmak, güldürmekten çok daha kolaydır.

Moliere

1.Arap-İsrail Savaşları (1948 - 1949)

- İsrail Devleti'nin kurulmasıyla birlikte; Mısır, Ürdün, Suriye, Lübnan ve Irak orduları 15 Mayıs'tan itibaren İsrail'in üzerine yürümeye başlamış, böylece I. Arap-İsrail Savaşları(1948-1949) da patlak vermiştir.
- Savaş Filistin'de yaşayan bir milyon kadar Arap'ı yerinden yurdundan etmiş ve bir Mülteciler Meselesi ortaya çıkmıştır

2.Arap İsrail Savaşları-Süveyş Krizi Ekim 1956 – Mart 1957

- Mısır Başkanı Nasır, Süveyş Kanalı'nı millileştirdi.
- ABD ve İngiltere'nin Aswen Barajını reddetti.
- SSCB ve Çin'e yönelmesi üzerine İsrail Mısır'a saldırdı.
- Saldırıların ana amacı Nasır'ı yönetimden almak ve kanal üzerindeki batı kontrolünü tekrar kazanmaktı.
- Anlaşmazlığı çözmek için toplanan Londra Konferansı'ndan sonuç çıkmadı.
- Bunun üzerine Birleşik Krallık başbakanı Anthony Eden Paris'e gitti. Paris dışındaki Sevr'de toplanan Birleşik Krallık, Fransa ve İsrail, Mısır'a askeri müdahale kararı aldı.
- Buna göre İsrail Mısır'a saldırarak, Birleşik Krallık ve Fransa ise savaşları ayırmak bahanesiyle bölgeye asker çıkartıp kanalı işgal edeceklerdi.
- İki ülke arasındaki çatışmalar durdurulduktan sonra ise, "daha başka çatışmaları önlemek ve dünya ticaretinin bölge savaşlarından etkilenmemesini sağlamak" amacıyla bölgede kalıcı bir Britanya-Fransız birliği konuşlandırılacaktı.

- Anlaşmaya göre İsrail 29 Ekim 1956'da Sina yarımadasını işgale başladı.
- Derhal harekete geçen Birleşik Krallık ve Fransa, Mısır'a bölgeye asker yollayarak "savaşı durdurmayı" önerdi. Nasır'ın bunu reddetmesinin ardından ise iki devlet askeri harekâta başladı.
- Hem Sovyetler Birliği, hem de Amerika Birleşik Devletleri bu saldırıya karşı cephe aldılar.
- ABD ve Sovyetlerin savaşa karşı ortak tavır koymaları, Soğuk Savaş'ın ender olaylarından biridir.
- Sovyetlerin, Mısır'dan çekilmemeleri durumunda Paris ve Londra'ya nükleer saldırı yapma tehdidi sonrasında Birleşik Krallık ve Fransa ateşkes ilan edip geri çekilmek zorunda kaldı.
- Kasım'da başlayan geri çekilme Aralık ayında tamamlandı.
- İngiliz ve Fransız güçler yıl sonundan önce ülkeden ayrıldılar ama İsrail güçleri 1957 Martına kadar ülkede kaldılar.

3.Arap İsrail Savaşları 1967-1968

Arap-İsrail Savaşları (Altı Gün Savaşları)

- Mülteciler Sorunu savaşın başlamasında etkili olmuştur.
- Mısır Devlet Başkanı Abdünnâsır, 1948 ve 1956 Arap-İsrail Savaşlarındaki yenilgileri telafi etmek için yeni bir savaşa hazırlandı
- Mısır, Suriye, Ürdün ve Irak arasında İsrail'e karşı askerî bir ittifak oluşturuldu.
- 1967'de Filistinli direnişçi grupların Suriye üzerinden İsrail topraklarına saldırması yeni bir savaşı ateşledi.

"Altı Gün Savaşı" diye bilinen 1967 Arap-İsrail Savaşı sonunda İsrail,

- ✓ Mısır'ın Sina Yarımadası'nı,
- ✓ Suriye'nin **Golan Tepeleri**'ni,
- ✓ Ürdün'ün Batı Şeria bölgesini ve
- ✓ Doğu Kudüs'ü işgal ederek sınırlarını dört kat genişletti..

- Bu savaş sonucu Yahudiler yaklaşık iki bin yıl sonra ilk defa Kudüs'ün tamamına egemen hâle geldiler.

4.Arap-İsrail Savaşı / Yom Kippur Ramazan Savaşı

Ekim 1973 – 24 Ekim 1973

- 1973'te meydana gelen ve Yom Kippur Savaşı olarak adlandırılan Arap-İsrail Savaşı, 1967 savaşının bir devamı niteliğindedir.
- 1967 Arap-İsrail Savaşı'nda ağır yenilgiye uğrayan Mısır, Suriye ve Ürdün kaybettikleri toprakları geri almak için yeniden savaş hazırlıklarına başladı.
- 1973 Arap-İsrail Savaşı, Ramazan Savaşı, Dördüncü Arap-İsrail Savaşı olarak da bilinir.
- Dört Arap devleti- Mısır, Suriye, Ürdün ve Irak ile İsrail arasında 6-26 Ekim 1973'te Yom Kippur'da başlayan savaştır.
- Taraflar, BM Güvenlik Konseyinin çatışmayı durdurma çağrısını dikkate alarak savaşı sonlandırdılar.
- 1974'te kesin ateşkes sağlandı.

- 1973 Arap-İsrail savaşı sonunda Arap ülkeleri, İsrail'i destekleyen Batı ülkelerine karşı petrol fiyatlarını bir siyasi güç olarak kullanma kararı aldı.
- Arap ülkelerinin üretimi azaltmasıyla 1970'te varili 1,80 dolar olan ham petrol fiyatı 1973'te 34 dolara kadar yükseldi. Böylece küresel ölçekte bir petrol krizi ortaya çıktı

Mekik Diplomasisi 1974

- Taraflar arasında barış antlaşması imzalanması için ABD Dışişleri Bakanı Henry Kissinger'in gerçekleştirdiği Mekik Diplomasisi sonucunda 18 Ocak 1974'te Sina Antlaşması imzalanmıştır.
- Bu antlaşmayla İsrail Sina'nın bir bölümünden çekilmiştir.

Camp David Antlaşması 17 Eylül 1978

- Mısır'ın yeni devlet başkanı Enver Sedat, SSCB ile iş birliğinden vazgeçip ABD'ye yaklaşma kararı aldı.
- 1973 Yom Kippur Savaşı'ndan sonra Mısır devlet başkanı Enver Sedat ile, İsrail başbakanı Menahem Begin arasında, 12 gün süren gizli pazarlıkların ardından Camp David'de 17 Eylül 1978'de imzalanan ve ABD başkanı Jimmy Carter'in gözetiminde gerçekleşen bir sözleşmedir.
- Antlaşmalara göre İsrail, Sina Yarımadası'nı Mısır'a geri verecek, Mısır da İsrail'in siyasi varlığını tanıyacaktı.
- Böylece kurulduğu 1948'den bu yana İsrail'in siyasi varlığını, bir Arap devleti ilk kez resmen kabul etti.
- 1981 yılında, Mısır'ın bağımsızlığının kutlandığı tören sırasında silahlı saldırıya uğrayarak öldürüldü.

Red Cephesi

Antlaşmalara şiddetle karşı çıkan Arap devletlerinden Suriye, Irak, Libya, Güney Yemen ve Cezayir, bir "**Red Cephesi**" kurarak SSCB'ye yaklaştı.

FKÖ / İKÖ Filistin Kurtuluş Örgütü / İslâm Konferansı Örgütü

Yaser Arafat liderliğinde, Batı Şeria ve Gazze'de bir Filistin Devleti'nin kurulmasına çalışan FKÖ(Filistin Kurtuluş Örgütü), 1974'te BM, İslâm Konferansı Örgütü (İKÖ) ve Arap Birliği tarafından Filistinlilerin tek temsilcisi olarak tanınmıştır.

İntifada (Harekete Geçme)

- İsrail'in işgal ettiği topraklarda, sivil halkın ve Yaser Arafat'ın "küçük generallerim" dediği çocukların başlattıkları ayaklanmalardır.
- Birinci İntifada veya Birinci Filistinli İntifada, İsrail'in, Aralık 1987'den 1993 Oslo Anlaşmasının imzalanmasına kadar süren, Filistin topraklarını ele geçirmesine karşı, Filistin halkının ve Yaser Arafat'ın "küçük generallerim" dediği çocukların başlattığı ayaklanmadır.
- Ayaklanma 9 Aralık'ta Cebaliye mülteci kampında başladı.

Altın ateşte, cesur insanlar felakette anlaşılır.

Lucius Annaeus Seneca

Otonomi Antlaşması (OSLO-I) 13 Eylül 1993

- ❑ İsrail ile Filistin ilk kez 1991'de düzenlenen Madrid Konferansı'nda bir araya gelmiş; 1993'te FKÖ lideri Yaser Arafat'la İsrail Başbakanı İzak Rabin arasında imzalanan geçici Otonomi Antlaşması (OSLO-I) ile İsrail FKÖ'yü, FKÖ de İsrail'i tanımıştır.
- ❑ Bu sürecin bir sonucu olarak, 1994'te Yaser Arafat, İzak Rabin ve İsrail Dışişleri Bakanı Şimon Perez Nobel Barış Ödülü'ne layık görülmüştür.

☞ Refah Operasyonu 2004

2004'te İsrail'in Gazze'ye yönelik başlattığı "Refah Operasyonu" adı verilen saldırılar, Yaser Arafat'ın ölümü sonrasında Filistin Devlet Başkanı olan Mahmut Abbas ile İsrail arasında imzalanan ateşkes ile son bulmuştur.

☞ Annapolis 2007

2007'de İsrail ile Filistin arasında sorunları çözmek amacıyla "Annapolis" toplantısı yapılmış, ancak bu toplantıdan da herhangi bir sonuç alınamamıştır.

☞ Dökme Kurşun Operasyonu 2008

İsrail'in 2008'de Gazze üzerine başlattığı "Dökme Kurşun Operasyonu" sonucunda çoğunluğu sivil yüzlerce insan hayatını kaybetmiştir.

Mavi Marmara Olayı 31 Mayıs 2010

- ❑ Gazze'ye insani yardım taşıyan 6 gemiye; Akdeniz'de İsrail Savunma Kuvvetleri'nin yaptığı müdahaledir.
- ❑ Olay; gemilerde bulunan aktivistlerden bir kısmının öldürülmesi, bir kısmının yaralanması ve gemilerin yolcularıyla birlikte rehin alınması ile sonuçlanmıştır.

ÜRDÜN BUHRANI 1957

- ❑ Ürdün Kralı Hüseyin ile Ürdün Başbakanı Nabulsi arasında yaşanan çatışma ABD'nin araya girmesiyle çözülmüştür.
- ❑ Ürdün Kralı Hüseyin, Eisenhower Doktrininden faydalanmak istediler.
- ❑ 1948-1949 Arap-İsrail savaşı sırasında Filistin'den kaçan bir milyona yakın Filistinlinin çoğunluğu hararetli Nasır taraftarı idi.
- ❑ 1956 Ekiminde yapılan seçimleri Nasırcılar kazandı ve Başbakanlığa Nabulsi geldi.
- ❑ Kral Hüseyin ile Başbakan Nabulsi arasında 1957 Nisanında çatışma yaşandı.
- ❑ Kral Hüseyin Nabulsi'yi bertaraf ederken, Amerika'nın ve Suudi Arabistan'ın da desteğini sağlamıştı.
- ❑ Ürdün'de krallık rejiminin yıkılması halinde, Irak Ürdün'e asker sokacağını açıkladı.
- ❑ Arap dünyasının üç monarşisi sıkı bir dayanışma içine girmiş bulunuyordu.
- ❑ Bu dayanışma Amerika'nın desteği ile birleşince, Kral Hüseyin karışıkları ve ülkesine yönelen tehlikeyi bertaraf etmeye muvaffak oldu.
- ❑ İç kriz de böylece kapandı.
- ❑ Böylece Ürdün Eisenhower Doktrini'nden yaralanan ilk ülke oldu

Lübnan Bunalımı 1957

- ❑ 1957 Haziranında Lübnan'da yapılan genel seçimlere Cumhurbaşkanı Camile Chamoun'un hile karıştırarak kendisinin görev süresini 4 yıl daha uzatacak bir parlamento seçtirilmesi ve Amerika'nın yayınladığı Eisenhower Doktrini'ni desteklemesi siyasal bir krize sebep olmuştur.
- ❑ Kriz ABD'nin araya girmesiyle çözülmüştür.

SURİYE BUNALIMI: 1950 – 1960

- ❑ Suriye ile yaşadığımız algısal güvenlik krizi olarak nitelendirilen krizdir.
- ❑ Suriye, Mısır'a ve SSCB'ne yakınlaşmıştır.
- ❑ Suriye'nin iç siyasetinde ise sol akımların ve Baas partisinin güçlenmesi bu yakınlaşmayı daha da hızlandırmıştır.
- ❑ ABD'nin de desteği ile Türkiye Suriye'ye karşı önlemler almaya başlamış hatta sınıra asker yığmıştır, bunun üzerine Suriye konuyu BM gündemine getirmiştir.
- ❑ BM'de diğer devletlerinde desteğiyle kriz yumuşama sürecine girmiş, özellikle krize müdahil olan ABD ve SSCB'nin de istekleri doğrultusunda kriz sona ermiş ve ilişkiler normale dönmüştür.
- ❑ Suriye şikâyetini BM'den çekerken Türkiye de sınırdaki askeri varlığını azaltmıştır.
- ❑ Kriz sonucunda ise Türkiye daha çok batıya bağımlı hale gelen bir ülke gelmiş ve Ortadoğu ülkeleri ile ilişkileri daha kötü bir boyuta taşınmıştır.

Büyük saadetler, büyük acıların yanı başındadır.

La Edri

HİNDİÇİN SAVAŞI 1954

- Fransa ile Hindičin'deki sömürgeleri (Vietnam, Laos, Kamboçya, Tayland) arasında yapılan savaştır.
- 1954'ten itibaren Doğu ve Batı blokları arasında önemli bir sorun haline gelen Hindičini sorunu 1954 Cenevre Antlaşması ile çözüme kavuşmuştur.
- Cenevre Antlaşması ile Vietnam, Laos ve Kamboçya bağımsız olmuştur.

KORE SAVAŞI (1950-1953)

- 1945 Temmuzundaki Potsdam Konferansı'nda SSCB Uzak Doğu savaşına katılmaya karar verince, askerî harekât bakımından Kore toprakları 38'.ci enlem çizgisi ile ikiye ayrıldı. Bu çizginin kuzeyi Sovyet, güneyi de ABD askerî harekât sahası olarak kabul edildi.

Panmunjom Mütarekesi
27 Temmuz 1953

BM, Kuzey Kore ve Çin arasında Kore Savaşı'nı bitiren ateşkes antlaşmasıdır.

Sınır yine 38. enlem olarak belirlendi

Tahsin Yazıcı / İlk Yurt dışı asker görevlendirme

Türkiye Kore Savaşı'na, BM Kuvveti'ne Tahsin Yazıcı komutasında bir tugay asker gönderdi.

Türkiye Cumhuriyeti ilk kez yurt dışına asker yolladı.

Ayrıca Türkiye NATO'ya katılma yolunda da önemli bir adım atmıştır.

HİNDİSTAN BAĞIMSIZLIK HAREKETİ

- ✓ Hindistan Bağımsızlık Hareketi'nin lideri olan Mahatma Gandhi, ilk olarak Güney Afrika'da Hint topluluğunun vatandaşlık hakları için barışçı bir bağımsızlık ve direniş felsefesi benimsemiştir.

Gandhi / Tuz Yürüyüşü 1930

Gandhi, Hindistan'da alınan Britanya Tuz Vergisi'ne karşı 1930'da yaptığı 400 kilometrelik "Gandhi Tuz Yürüyüşü" ile ülkesinin Britanya'ya karşı başkaldırmasına öncülük etmiş, 1942'de Britanyalılara çağrıda bulunarak Hindistan'ı terk etmelerini istemiştir.

Muhammed Ali Cinnah / Pakistan 1940

23 Mart 1940'ta Lahor'da, Muhammed Ali Cinnah başkanlığında toplanan Müslümanlar Birliği Cemiyeti Kongresi'nde, Hindistan'ın Müslümanlar ile gayri Müslimler arasında bölünmesi ve ayrı bir Pakistan Devleti kurulması kararı alınmıştır.

Keşmir Sorunu 1947

- ❑ Pakistan, Hindistan, Afganistan ve Çin'in kesişme noktasında yer alan ve son derece verimli topraklara sahip olan bir bölgedir.
- ❑ Keşmir sorunu, İngiliz sömürgesinden kurtulan Hint Yarımadası'nda Pakistan ve Hindistan'ın iki ayrı ülke olarak Ağustos 1947'de bağımsızlıklarını ilan etmesiyle başladı.

- ❑ Nüfusunun yüzde 90'a yakını Müslüman olan Keşmir'in Hindistan'a mı yoksa Pakistan'a mı katılacağına Keşmir halkı tarafından karar verilmesi istendi.
- ❑ Bu karar, Pakistan ile Hindistan arasında yaşanan savaflara yol açan Keşmir sorunun başlamasına neden oldu.

Taşkent Deklarasyonu 10 Ocak 1966

- ❑ BM'nin devreye girmesiyle Pakistan ile Hindistan arasında Taşkent Deklarasyonu imzalanmış ve taraflar anlaşmazlıkları barış yoluyla çözmeyi kabul etmişlerdir.
- ❑ Özbekistan'da 4-10 ocak 1966 tarihlerindeki görüşmelerden sonra toplantı sona ermiştir.
- ❑ Buna göre, her iki taraf da kuvvetlerini atışmaların başladığı 5 ağustos 1965 tarihinden önceki mevzilerine çekmeyi, anlaşmazlıkları barışçı yollardan çözmeyi, birbirlerinin iç işlerine karışmamayı, birbirleri aleyhine propaganda yapmamayı ve iki ülke arasında ekonomik, ticari ve kültürel ilişkileri geliştirmeyi kabul etmişlerdir.

ÇEVRELEME POLİTİKASI (1946)

- George F. Kennan tarafından önerilmiştir. ABD'nin ekonomik, askeri ve diplomatik unsurlar içeren dış politika stratejisidir.
- Amacı, SSCB'nin yani sosyalizmin Doğu Avrupa, Çin ve Vietnam'da yayılmasını engelleyerek ABD'nin güvenliğini sağlamaktır. Bu politikanın ilk adımı Truman Doktrinin hazırlanmasıdır.

Var olmak susamadan içmek gibi bir şeydir.

Jean Paul Sartre

SPYKMAN İÇ HİLAL STRATEJİSİ

- Nicholas John Spykman, Doğu Avrupa siyasi düşüncesini ABD'ye aktaran Amerikalı bir siyaset bilimciydi.
- ABD'nin SSCB'yi Türkiye, Yunanistan, İran, Irak, Pakistan, Hindistan, Çin, Kore ve Doğu Sibiryaya üzerinden çevreleme politikasıdır.

ANZUS PAKTI (1951)

- ABD'nin Avustralya ve Yeni Zelanda ile imzaladığı güvenlik antlaşmasıdır.
- Bu antlaşmaya göre taraflar Pasifik Okyanusunda saldırıya uğrarlarsa birbirlerine yardım edeceklerdir

SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİ'NDE TÜRKİYE (MENDERES DÖNEMİ)

18 Temmuz 1945 İlk Muhalefet Partisi Millî Kalkınma Partisi

- ◆ Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, Ankara'da 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nda (1945) demokratik gelişmeden bahsetmiştir.
- ◆ Açıklamalarından sonra Türkiye'de ilk muhalefet partisi, 18 Temmuz 1945'te Nuri Demirağ tarafından Millî Kalkınma Partisi adıyla kurulmuştur. Ancak siyasi hatta etkin olamamıştır.

İtimata layık en büyük şey, akıl ve iyi ahlaktır.

İbn-i Sina

Dörtlü Takrir

Celâl Bayar   **Adnan Menderes**
Fuat Köprülü   **Refik Koraltan**

- ◆ Dörtlü takrir, CHP'nin içinde, Çiftçiye Topraklandırma Kanunu'nun kabulü sırasında parti içi muhalefet oluşturanlardır.

7 Ocak 1946

Demokrat Parti kuruldu

Kurucusu Celal Bayar

Tek dereceli seçim sistemine geçildi 1946

DP, baskılarıyla Milletvekili seçim yasası değiştirilmiştir.

1946 Sopalı Seçim (Şaibeli Seçim)

Açık oy, gizli sayım

Hürriyet Misakı

- ◆ Demokrat Parti'nin 7 Ocak 1947'de düzenlenen I. Kongresi'nde, antidemokratik bütün yasaların iptalini öngören Hürriyet Misakı yayımlanmıştır.
- ◆ Ayrıca ekonomik konularda hükûmete olan tepkilerin artması üzerine DP ile CHP (Celâl Bayar ile Recep Peker) arasında ilişkiler gerginleşmiştir.

12 Temmuz Beyannamesi

- ◆ Bunun üzerine İsmet İnönü taraflar arasındaki gerginliği azaltmak amacıyla iki partinin liderleriyle görüşmeler yapmış ve 12 Temmuz Beyannamesi'ni yayınlamıştır.
- ◆ Bu beyannamede İnönü, siyasal partilerin Türk demokrasisinin vazgeçilmez unsurları olduğunu vurgulamış ve iktidar-muhalefet ilişkileri biraz da olsa yumuşamıştır.

20 Temmuz 1948 Millet Partisi

- ◆ Bu beyannamenin yayınlanmasından sonra, partinin CHP'ye bağlı güdümlü bir demokrasi yürüttüğünü öne süren Fevzi Çakmak, Yusuf Hikmet Bayur, Kenan Öner, Osman Bölükbaşı, Sadık Aldoğan ve Yusuf Kemal Tengirşenk 20 Temmuz 1948 tarihinde Millet Partisi'ni kurmuştur.
- ◆ 1954'te laiklikten uzaklaştığı gerekçesiyle MP kapatıldı.

1950 Seçimleri → gizli oy, açık sayım

Türk siyasî tarihinin ilk demokratik seçimi olarak kabul edilen 1950 seçimlerinde DP, "**Yeter Söz Milletindir**" sloganı ile ilk kez "gizli oy, açık sayım" ilkesi uygulanmış, yapılan seçimler sonucunda da Demokrat Parti iktidara gelmiştir.

Beyaz Devrim

1950 seçimleri Türk siyasî tarihinde "Beyaz Devrim" olarak adlandırılmıştır.

- ✓ 3. Cumhurbaşkanı → Celâl Bayar
- ✓ Başbakan → Adnan Menderes
- ✓ Dışişleri Bakanı → Fuat Köprülü
- ✓ Meclis Başkanı → Refik Koraltan da olmuştur.

Fuat Köprülü 1890 – 1966

- Fuat Köprülü, 4 Aralık 1890'da İstanbul'da doğdu. Sadrazam Köprülü Mehmet Paşa'nın soyundan gelmektedir.
- Edebiyat ve tarih alanında ilerlemek için hukuk öğrenimini yarıda bıraktı.
- Fuat Köprülü, Asıl yararlı çalışmalarını Türk edebiyatı araştırmaları oluşturur. Çok verimli bir araştırmacı olan Köprülü, ardında 1500'den fazla kitap ve makale bırakmıştır.
- Fuat Köprülü, 5 Temmuz 1957'de kurduğu partiyi tanıyamadığını söyleyerek Demokrat Parti'den istifa etti ve aynı yıl Hürriyet Partisi'ne girdi.
- 15 Ekim 1965 tarihinde Ankara'da, Türk Tarih Kurumu'ndan evine yürüyerek gittiği sırada trafik kazası geçiren Köprülü, daha sonra tedavi gördüğü İstanbul Balta limanı Hastanesi'nde, 28 Haziran 1966'da vefat etti

Hürriyet Partisi

DP iktidarı döneminde bir grup milletvekili partiden ayrılıp Hürriyet Partisi'ni kurdular

- ✓ 11 Ağustos 1951'de Halkevleri kapatıldı.
- ✓ 1953 yılında CHP malları hazineye devredildi.

Köy Okulları 1940 – 1954

- Türkiye'de ilkokul öğretmeni yetiştirmek üzere 17 Nisan 1940'ta açılan okuldur.
- Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün himayesinde, Millî Eğitim Bakanı Hasan Âli Yücel tarafından İsmail Hakkı Tonguç'un çabalarıyla köylerden ilkokul mezunu zeki çocukların bu okullarda yetiştirildikten sonra yeniden köylere giderek öğretmen olarak çalışmaları düşüncesiyle kuruldu.
- 28 Ocak 1954'te Köy Enstitüleri kapatıldı.
- Öğretmen okulları ile birleştirildi.

- ✓ 11 Ağustos 1951'de Halkevleri kapatıldı.
- ✓ 1953'te CHP malları hazineye devredildi.

- ☞ **Millet Partisi 1948 – 1954**
- 1954'te laiklikten uzaklaştığı gerekçesiyle Millet Partisi kapatıldı.

IMF İlk Borç 1958 – 2013

Türkiye, 1958'de Uluslararası Para Fonu olan IMF'den ilk borç parasını almıştır

Atatürk'ü Koruma Kanunu

31 Temmuz 1951

- Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanun, kamuoyunda anıldığı şekliyle Atatürk'ü Koruma Kanunu, 31 Temmuz 1951'de kabul edilmiş Türkiye Cumhuriyeti kanunudur.
- Konusu, ülkenin kurucusu ve ilk cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk'e karşı işlenecek suçlardır.
- Atatürk'ün heykel ve büstlerine yapılan saldırıların artması nedeniyle Demokrat Parti iktidarınca çıkarılmıştır.
- Atatürk'ün resmi dışında devlet dairelerine başka resimlerin asılması ve Türk parasında Atatürk resmi dışında bir resmin kullanılması yasaklandı.

Türk Devrim Ocakları 17 Nisan 1952

17 Nisan 1952 tarihinde kurulan, genel başkanlığını Behçet Kemal Çağlar'ın yaptığı ve amacı da Mustafa Kemal'in devrim ve ilkelerini savunmak olan bir demokratik kitle örgütüdür.

- ❑ 1953'te Atatürk'ün naaşı Etnoğrafya Müzesi'nden Anıtkabir'e taşındı.
- ❑ 31 Temmuz 1952'de Türk- İş (Türkiye işçi Sendikaları Konfederasyonu) kuruldu.
- ❑ 1950'den sonra ezan tekrar orijinal haliyle Arapça ile okunmaya başlandı.
- ❑ 1932'de başlayan camilerde Türkçe ezan uygulaması sona erdirildi.
- ❑ Okullarda din dersi zorunlu hale getirildi (21 Ekim 1950)
- ❑ 13 Eylül 1956'da ise Din dersi ortaokulların ders programına girdi.

Halk Evleri 1932 – 1951

- Ülkenin sosyal ve kültürel kalkınması, Cumhuriyet'in getirdiği değerlerin geniş halk kitlelerine ulaşması için 19 Şubat 1932'de Ankara olmak üzere 14 il merkezinde Halkevleri açıldı.
- 14 Mayıs 1950'de seçim ertesinde, iktidara gelen Demokrat Parti 8 Ağustos 1951' de Türkiye genelindeki bütün Halkevleri kapatarak malları hazineye devredilmiştir.
- Demokrat Parti'ye oy vermedikleri gerekçesiyle Kırşehir, Nevşehir'e bağlanarak ilçe haline getirildi.
- Demokrat Parti'ye oy vermedikleri gerekçesiyle Malatya il sınırları küçültüldü. Adıyaman bu ilden dışarı çıkarıldı.
- 1950'de Sınâî Kalkınma Bankası kuruldu.
- 1956'da ODTÜ (Orta Doğu Teknik Üniversitesi) kuruldu.
- 1957'de Erzurum Atatürk Üniversitesi kuruldu.
- Yabancı Sermayeyi Teşvik Yasası çıkarıldı.

- Petrol Kanunu çıkarılarak yabancıların petrol aramasına ve çıkarmasına izin verildi.
- Karayolu yapımına önem verildi. 1950'deki 1600 km'lik sert yol 10 yıl sonra 5400 km'ye çıkarıldı.
- Marshall Yardımı ile alınan kredilerin desteğiyle ithal makineler alındı. 1940'da 1000 civarında olan traktör sayısı 1952'de 30 katına çıkarıldı.
- Veremle mücadele edildi.

Halıcı Kız → 1953

İlk renkli Türk filmi olan "Halıcı Kız" 1953'te gösterime girmiştir

İkinci Yeniler / Hisar

Edebiyatta "İkinci Yeniler" ve "Hisar" Grubu gibi akımlar ortaya çıktı.

KİT / MKE / DMO

Kamu İktisadi Teşebbüsleri (KİT) kuruldu.

Makina Kimya Endüstrisi Kurumu (MKE),

Devlet Malzeme Ofisi (DMO)

- ❑ Ereğli Demir-Çelik Fabrikası
- ❑ Türkiye Selüloz ve Kâğıt Fabrikası
- ❑ Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı
- ❑ Türk Traktör Fabrikası, Et ve Balık Kurumu

- ❑ Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı kurulmuştur.
- ❑ Devlet Planlama Teşkilatı kurulmuştur.

☞ 6 – 7 Eylül Olayları

Gazetelerde, Selanik'te Atatürk'ün evine bomba atıldığı ile ilgili yalan bir haberin çıkması üzerine İstanbul'da yaşayan gayrimüslim vatandaşların konut, kilise, dükkân gibi mülklerinin yağmalandığı 6-7 Eylül Olayları yaşanmıştır. Kıbrıs Sorunu önemini arttırmıştır.

☞ İnce Demokrasiye Paydos

Daha sonraları ekonomide yaşanan olumsuzluklar hükûmete karşı eleştirileri artırmış, hükûmetin Vatan Cephesi kurma ve muhalif gazeteleri kapatma gibi baskıcı politikasının yanı sıra "İnce Demokrasiye Paydos" sloganıyla hareket ederek CHP liderlerine de saldırılar başlamıştır ve sonuçta 27 Mayıs 1960 Askeri Darbe ile DP iktidardan düşmüştür.

☞ 27 Mayıs 1960 Darbesi

Millî Birlik Komitesi, TSK adına ülke yönetimine el koymuş ve Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Cemal Gürsel başkanlığında bir hükûmet kurulmuştur.

Yassıada Yargılamaları sonucunda;

- ✓ Tutuklu bulunan Maliye Bakanı Hasan Polatkan
- ✓ Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu 16 Eylül 1961'de,
- ✓ Başbakan Adnan Menderes ise ertesi gün 17 Eylül 1961'de İmralı Adası'nda idam edilmiştir.
- ✓ Celâl Bayar ve Refik Koraltan ile 11 kişinin idam cezası ise ömür boyu hapse çevrilmiştir.

TÜRK DIŞ POLİTİKASI

- ❑ Türkiye, Soğuk Savaş Dönemi'nde SSCB'ye karşı ABD ve Batı yanlısı bir politika izlemiştir. (SSCB, Türkiye'den Boğazlardan üs istiyordu).
- ❑ Bu doğrultuda Avrupa Konseyi, NATO, Balkan ve Bağdat Paktlarında yer almıştır.
- ❑ ABD, Truman Doktrini ve Marshall Planı çerçevesinde Türkiye'ye yardım göndermiştir.
- ❑ Türkiye'nin eski Washington Büyükelçisi Münir Ertegün'ün cenazesinin Missouri Zırhlısı (ABD zırhlısı) ile 5 Nisan 1946'da İstanbul'a getirilmesi ABD'nin, Türkiye'nin yanında olduğunu gösteren ve SSCB'nin geri adım atmasında etkili olan bir gelişme olarak tarihe geçmiştir.

Nazar değmesin diye mi kurşun döküyordu kalleşler masum çocuklara?

Cemal Süreya

Avrupa Konseyine Üyelik 5 Mayıs 1940

- ❑ Avrupa Konseyi, SSCB tehlikesine karşı on üye ülke Belçika, Birleşik Krallık, Danimarka, Fransa, Hollanda, İrlanda, İsveç, İtalya, Lüksemburg ve Norveç - merkezi Strazburg olmak üzere Londra Antlaşması ile kurulmuştur.
- ❑ Şu an Avrupa Konseyi'nde 47 üye ülke bulunmaktadır.
- ❑ Amacı üye ülkeler arasında güvenliği sağlamak, insan hakları, hukuk ve demokrasiyi geliştirmektir. Askeri bir amacı yoktur.
- ❑ Türkiye, Batı ile ekonomik ilişkilerini geliştirmek için 1949'da üye olmuştur.

Balkan Paktı 28 Şubat 1953

- ❑ Resmi adı "Dostluk ve İşbirliği Antlaşması" dır.
- ❑ Türkiye, Yugoslavya ve Yunanistan'ın 28 Şubat 1953'te] Ankara'da imzalanmıştır.
- ❑ Paktın amacı ise; üye ülkeler arasında ekonomik ve kültürel işbirliğini geliştirmek, sorunları barışçıl yollarla çözmek, ortak savunma konusunda işbirliği yapmaktır.
- ❑ Türkiye ve Yunanistan NATO'ya üye ülkeler arasındaydı ancak komünist Yugoslavya NATO'ya girmek istemiyordu.

Türkiye'nin NATO'ya Girişi 18 Şubat 1952

- ❑ Türkiye SSCB'nin artan tehditlerine karşı kurulduğu andan itibaren NATO'ya girmeye çalışmıştır.
- ❑ Mayıs 1950'de Türkiye ilk müracaatını yaptı.

- ❑ 25 Haziran 1950'de başlayan Kore Savaşı, Türkiye'nin Batı Bloku içinde yer alması için bir fırsat oldu.
- ❑ Türkiye, Kore Savaşı'nın başlaması üzerine Birleşmiş Milletler Teşkilatının davetine olumlu cevap vererek 4.500 kişilik bir kuvvetle BM gücünde yer aldı.
- ❑ Böylece Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk kez yurt dışına asker yollandı.
- ❑ Türkiye, bu girişimi ile Amerika'yı etkileyerek NATO konusunda bu devletin desteğini almak istiyordu.

Türkiye'nin

- ✓ BM'nin oluşturduğu Kore Savaşı'na asker göndermesi
- ✓ Savaşta Türk askerlerinin üstün cesareti
- ✓ Türkiye'nin stratejik konumu
- ✓ NATO'nun SSCB'ye yakın olan Türkiye'de üs kurma düşüncesi sonucunda ...

15 Eylül 1951'de NATO Türkiye ve Yunanistan'ın NATO'ya girmesine karar verdi. TBMM'de 18 Şubat 1952 tarihinde NATO'ya girişini onayladı.

Bağdat Paktı'nın Kurulması 24 Şubat 1955 / CENTO

- ❑ 24 Şubat 1955'te Türkiye – Irak arasında imzalanarak bu pakt kuruldu.
- ❑ **Paktın amacı;** Orta Doğu'da yaşanan istikrarsız ortamda savunma ve güvenliği sağlamaktır.
- ❑ Daha sonra bu Pakta İngiltere, İran ve Pakistan'da katıldı.

- ❑ **Mısır**, Arap Birliği düşüncesini gerçekleştirmek istediği için **pakta katılmamıştır**.
- ❑ **1958'de Irak'ta** krallık rejiminin yıkılması sonucu, Irak **Pakt'tan ayrıldı**.
- ❑ Irak'ın ayrılmasıyla Paktın merkezi Ankara'ya taşındı.
- ❑ **1959'da** ise adı 'Merkezi Antlaşma Örgütü' (**CENTO**) olarak değiştirildi.
- ❑ 20 yıl devam eden bu örgütten İran ve Pakistan'ın ayrılması sonucu Pakt fiilen sona erdi.

Çevresel Pakt 1958

- ❑ İsrail Başbakanı David Ben Gurion'un mimarı olduğu bir girişimdir.
- ❑ **Amacı**, Arap düşmanlarını Arap olmayan dostlarla çevrelemektir.
- ❑ **Trident** adı verilen bir istihbarat örgütü kurmuşlardır.
- ❑ Türkiye, İsrail ile antlaşma imzalayarak pakta katılmıştır.
- ❑ İlişkiler 1960'lı yıllarda yavaş yavaş bozuldu
- ❑ Nedeni 1960'lı yıllarda Türkiye'nin ABD ile ilişkilerinin bozulması, Kıbrıs Sorunu ve Patrikhane sorunu doğal olarak İsrail ile olan ilişkilerini de olumsuz etkiledi.
- ❑ Nihayetinde ikili ilişkiler 1967 Arap İsrail savaşı ile iyice bozuldu.
- ❑ Türkiye Çevresel Pakt'tan ayrıldı

**Ben sana mecburum bilemezsin
adını mih gibi aklımda tutuyorum
büyüdükçe büyüyor gözlerin, ben
sana mecburum bilemezsin, içimi
seninle ısıtıyorum.**

Attila İlhan

CHP / AP Koalisyonu

- ❑ Cumhuriyet Halk Partisi lideri İsmet İnönü, Adalet Partisi ile anlaşarak Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk koalisyon hükümetini kurmuştur.
- ❑ (CHP-AP Koalisyonu) Ancak 1962'de siyasî çekişmelerin sonucu olarak CHP-AP koalisyon hükümeti dağılmıştır

SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİ'NDE DÜNYADA YAŞANAN GELİŞMELER

İlk nükleer reaktör 1942

1942'de ABD'de ilk nükleer reaktör kurulmuştur.

İlk atom bombası 1945

1945'te ABD'de ilk atom bombası yapılmış ve kullanılmıştır.
(Hiroşima / Nagazaki)

Akdeniz Oyunları 1951 / Mısır

1951'de Akdeniz Oyunları ilk kez Mısır'da düzenlenmiştir.

ENIAC 1951

1951'de ENIAC adlı ilk elektronik bilgisayar piyasaya sürülmüştür.

İlk Trafik ışıkları 1952

1952'de ilk trafik ışıkları New York'ta kullanılmıştır.

DNA Molekülü

Francis Crick ile James Dewey Watson DNA molekülünün yapısını çözmüştür.

Redstone 1953

1953'te "Redstone" adlı ilk balistik füze geliştirilmiştir.

İlk Hidrojen Bombası 1953

1953'te SSCB ilk hidrojen bombasını patlatmıştır.

İlk Renkli TV 1953

1953'te ilk renkli televizyon yayını başlamıştır

NAUTILUS SSN - 571 1954

1954'te nükleer enerjile çalışan "Nautilus" (SSN-571) adlı ilk denizaltı ABD tarafından suya indirilmiştir.

İlk Çocuk Felci aşısı 195

1954'te çocuk felci aşısı geliştirilmiştir.

UEFA 1955 / 1956 Real Madrid

1955-1956 sezonunda ilk kez UEFA Şampiyon Kulüpler Kupası düzenlenmiş ve ilk sahibi de İspanya'nın Real Madrid olmuştur.

FORTTRAN 1956

1956'da ilk bilgisayar dili FORTRAN geliştirilmiştir.

SPUTNİK 1957

1957'de SSCB, Sputnik I uydusunun yörüngeye oturtulduğunu açıklamıştır.

LAYKA / SPUTNİK 2 1957

1957'de SSCB, bu kez uzaya giden ilk canlı olan "Layka" adlı köpeği taşıyan Sputnik II uydusunu da başarıyla fırlatmıştır.

Explorer 1 / 1958

1958'de ABD bu gelişmelere Explorer I aracını göndererek cevap vermiştir.

İlk Kalp Pili

1958'de ilk kalp pili icat edilmiştir.

NASA 1958

1958'de ABD yönetimi Ulusal Havacılık ve Uzay Dairesi (NASA)'ni kurmuş ve ilk ABD uydusu uzaya gönderilmiştir.

Xerox 1959

- 1959'da Xerox ilk fotokopi makinesini geliştirmiştir.
- İlk masaüstü fotokopi cihazı Xerox 813 1963'de
- ilk renkli fotokopi cihazı ise 1973'de
- İlk lazer yazıcı ise 1969'da Gary Starkweather tarafından keşfedilmiş ve 1977'de Xerox 9700 olarak piyasaya sürülmüştür.
- İlk 3D yazıcı stereo lithography (SLA) teknolojisi kullanılarak Charles Hull tarafından geliştirildi 1984

Luna 2 / 1959

- İlk insansız uydu
- Luna 2 (E-1A serisi), Ay'ın yakınlarına ulaşan bir dizi uzay aracının ikincisidir.
- Sovyetler Birliği tarafından 12 Eylül 1959'da Baykonur Uzay Üssü'nden Vostok roketiyle uzaya fırlatılmıştır.

Hangi şehirde yoksan ben
kayboluyorum orada.

Ahmet Telli

